

ХРОНИКА

До 80-річчя академіка НАН України Матвєєва Валентина Володимировича

10 листопада 2009 р. виповнюється 80 років від дня народження та 53 роки науково-педагогічної діяльності відомого українського вченого в галузі динаміки і міцності машин, доктора фізико-математичних наук, професора, заслуженого діяча науки України, лауреата Державної премії СРСР, академіка НАН України Валентина Володимировича Матвєєва.

Із Національною академією наук України наукова і науково-організаційна робота В. В. Матвєєва пов'язана з 1963 року, в Інституті проблем міцності ім. Г. С. Писаренка НАН України він працює з часу його заснування (1966 р.). У 1975 р. Валентин Володимирович очолив відділ вібраційної надійності, потім відділ коливань та вібраційної надійності, з 2006 р. – він головний

науковий співробітник цього відділу. Із 1977 по 1988 р. водночас займав посаду заступника директора інституту з наукової роботи.

В. В. Матвєєв є яскравим представником широко відомої в світі школи українських вчених-механіків, яку заснував академік НАН України Г. С. Писаренко. Своєю багаторічною плідною науковою працею Валентин Володимирович зробив значний внесок у розвиток вітчизняної науки. Ним особисто та під його керівництвом виконано великий комплекс оригінальних теоретичних і експериментальних досліджень із питань нелінійних коливань дисипативних механічних систем та міцності матеріалів і елементів конструкцій в екстремальних умовах циклічного навантаження. Особливо необхідно відзначити його внесок у розробку нових методів визначення характеристик демпфірування коливань нелінійних систем гістерезисного типу, методик дослідження демпфірувальної здатності матеріалів і елементів конструкцій, способів опису механічного гістерезису та його урахування при розрахунках коливань, а також методів підвищення вібраційної надійності і довговічності відповідальних елементів машин. У середині 70-х років, враховуючи накопичений досвід у вивченні демпфірування коливань елементів машин, за його ініціативою в інституті набули розвитку дослідження особливостей резонансних коливань регулярних механічних систем із порушеною симетрією. У цей же час паралельно, за його активної участі, проводиться

вивчення опору утомі сталей та їх зварних з'єднань в екстремальних умовах циклічного навантаження і циклічної непружності металів, за результатами якого запропоновано нові варіанти деформаційних та енергетичних критеріїв втомного пошкодження. Починаючи з 90-х років, В. В. Матвеев плідно займається дослідженням коливань пружних тіл при наявності пошкоджень типу тріщин втомленості та розробкою методів їх вібраційної діагностики.

У науковому доробку В. В. Матвеева понад 370 наукових друкованих праць, у тому числі 20 монографій і довідників, окремі з яких перекладено французькою, польською, іспанською і португальською мовами. Плідну та багатогранну наукову працю В. В. Матвеев успішно поєднує з підготовкою інженерних і наукових кадрів. Накопичений досвід і енергію він передає студентам та своїм учням. Ним та за його участю підготовлено 5 докторів і 13 кандидатів наук.

Результати виконаних В. В. Матвеевим та його учнями досліджень мають беззаперечне практичне значення і широко використовуються в промисловості при аналізі динамічної напруженості елементів конструкцій, в першу чергу авіаційних газотурбінних двигунів, та пошуці заходів підвищення їх надійності і довговічності.

Наукова та науково-організаційна діяльність В. В. Матвеева визнана як в Україні, так і за її межами. Із 1983 по 2009 р. він був заступником академіка-секретаря Відділення механіки НАН України. Його обрано до національних комітетів України та Росії з теоретичної і прикладної механіки. В. В. Матвеев є членом редакційних колегій журналів "Проблемы прочности", "Вибрации в технике и технологиях", науково-технічного збірника "Надійність і довговічність машин і споруд" та ряду наукових і науково-технічних рад. Валентин Володимирович приймає активну участь в організації міжнародних і республіканських конференцій з різних проблем коливань механічних систем та міцності матеріалів і елементів конструкцій.

Наукові досягнення В. В. Матвеева належним чином оцінено державою та науковою громадськістю. У 1990 р. В. В. Матвеева обрано членом-кореспондентом, а в 2006 р. – академіком НАН України. У 1982 р. йому присуджено Державну премію СРСР у галузі науки і техніки, у 1985 р. – премію ім. О. М. Динника АН України, в 2007 р. він стає першим лауреатом премії ім. Г. С. Писаренка НАН України. За досягнення в розвитку науки Валентина Володимировича нагороджено орденами "Знак Пошани", "За заслуги" III ступеня і медалями та присвоєно почесне звання заслуженого діяча науки України. Президія Чехословацького товариства механіків АН Чехословаччини нагородила Валентина Володимировича почесною медаллю "За заслуги у розвитку механіки".

Свій ювілей Валентин Володимирович Матвеев зустрічає в розквіті творчих сил та енергії.

Бажаємо ювіляру творчого довголіття, успіхів, натхнення, нових та цікавих наукових результатів, оптимізму і міцного здоров'я.

Редколегія